Dydaktyka wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej: teoria i praktyka

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów historia - studia nauczycielskie **Specjalność** - **Jednostka organizacyjna** Instytut Historii i Archiwistyki **Poziom studiów** jednolite magisterskie **Forma studiów** studia stacjonarne **Profil studiów** ogólnoakademicki	**Cykl dydaktyczny** 2024/25 **Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się** Egzamin na ocenę, Zaliczenie bez oceny **Języki wykładowe** polski **Obligatoryjność** Obowiązkowy **Blok zajęciowy** Przedmioty ogólne/obligatoryjne

Koordynator zajęć	Agnieszka Chłosta-Sikorska
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Chłosta-Sikorska

Okres	**Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się**	**Liczba punktów ECTS**
Semestr 6	Egzamin na ocenę **Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia** • Wykład: 15, Egzamin na ocenę • Ćwiczenia audytoryjne: 15, Zaliczenie bez oceny	3

Okres	**Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się**	**Liczba punktów ECTS**
Semestr 7	Zaliczenie bez oceny **Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia** • Praktyka zawodowa: 30, Zaliczenie bez oceny	2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Podczas kursu studenci zdobywają wiedzę i umiejętności niezbędne do przygotowania i prowadzenia lekcji wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej w oparciu o nowoczesne metody nauczania i środki dydaktyczne, w tym te cyfrowe. Poza tym poznają na czym polega specyfika nauczania wos jako interdyscyplinarnej dziedziny poznania życia społecznego i obywatelskiego w odniesieniu do podstawy programowej. Nauczą się budować konspekt lekcji, a także poznają możliwości współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Będą przygotowani do prowadzenia lekcji wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej podczas praktyk śródrocznych i semestralnych.

Wymagania wstępne

Wiedza:
Wiedza dotycząca przygotowania i przeprowadzenia lekcji historii w szkole podstawowej.
Wiedza dotycząca wiedzy o społeczeństwie na poziomie szkoły ponadpodstawowej.

Umiejętności:
Wyszukiwanie potrzebnych informacji w podręczniku, literaturze przedmiotu, Internecie.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy:			
W1	W01: Student zna programową kształcenia ogólnego w zakresie wiedzy o społeczeństwie dla szkoły podstawowej oraz miejsce wiedzy o społeczeństwie w ramowych planach nauczania	E.1.W1, E.1.W2	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W2	W02: Student zna integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową oraz zagadnienia związane z programem nauczania.	E.1.W3	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W3	W03: Student zna kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, a także dostosowuje sposób komunikowania się w zakresie wiedzy o społeczeństwie do poziomu rozwoju uczniów, moderuje interakcje między nimi; realizuje rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz zna znaczenie współpracy ze środowiskiem pozaszkolnym.	E.1.W4	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W4	W04: Student zna różne metody nauczania wos oraz sposób ich doboru	E.1.W5	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W5	W05: Student zna metodykę realizacji treści kształcenia dotyczących wos w szkole podstawowej.	E.1.W6	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W6	W06: Student zna organizację pracy w klasie szkolnej.	E.1.W7	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W7	W07: Student zna sposoby organizowania przestrzeni klasy w szkole podstawowej: środki i pomoce dydaktyczne, zastosowanie mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej w nauczaniu wos, a myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów.	E.1.W8	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W8	W08: Student zna metody kształcenia, a także zasady krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych.	E.1.W9	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W9	W9: Student zna rolę diagnozy, kontroli i oceniania w nauczaniu wos.	E.1.W10	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W10	W10: Student zna sposoby konstruowania testów i sprawdzianów.	E.1.W11	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W11	W11: Student zna sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów – pojęć dotyczących wos, postaw, umiejętności praktycznych, konieczność ich powtarzania i utrwalania.	E.1.W12	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W12	W:12: Student zna znaczenie rozwijania umiejętności społeczno-emocjonalnych uczniów, a także potrzebę kształtowania umiejętności współpracy, w tym grupowego rozwiązywania problemów dotyczących wos w szkole podstawowej.	E.1.W12	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W13	W:13: Student zna warsztat pracy nauczyciela szkoły podstawowej; właściwe wykorzystanie czasu lekcji; zagadnienia związane z ocenianiem, a także analizą i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.	E.1.W14	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W14	W:14: Student ma potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się wos i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu.	E.1.W15	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W15	W15: Student zna zasady edukacji antydyskryminacyjnej	O.W3	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W16	W16: Student zna zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę.	E.2.W1	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W17	W17: Student zna sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły.	E.2.W2	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
W18	W18: Student zna rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole.	E.2.W3	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
Umiejętności:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U1	U1: Student potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi	E.1.U1	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U2	U2: Student potrafi przeanalizować rozkład materiału	E.1.U2	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U3	U3: Student potrafi wiązać treści wiedzy o społeczeństwie z innymi treściami nauczania	E.1.U3	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U4	U4: Student potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów szkoły podstawowej	E.1.U4	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U5	U5: Student potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów	E.1.U5	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U6	U6: Student potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne aktywizujące uczniów podczas lekcji wos uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne	E.1.U7	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U7	U7: Student potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie	E.1.U8	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U8	U8: Student potrafi skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów odnośnie wos	E.1.U8	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U9	U9: Student potrafi rozpoznać typowe dla wiedzy o społeczeństwie błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym	E.1.U10	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U10	U12: Student potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów	E.2.U1	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U11	U13: Student potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć	E.2.U2	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
U12	U14: Student potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk	E.2.U3	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
Kompetencji społecznych:			
K1	K1: Student jest gotów do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się wos uczniów szkoły podstawowej	E.1.K1	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
K2	K2: Student jest gotów do popularyzowania wiedzy wśród uczniów szkoły podstawowej	E.1.K2	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K3	K3: Student jest gotów do promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej	E.1.K4	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
K4	K4: Student jest gotów do rozwijania u uczniów szkoły podstawowej ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia	E.1.K7	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
K5	K5: Student jest gotów do kształtowania nawyku korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu	E.1.K8	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole
K6	K6: Student jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych	E.2.K1	Egzamin ustny, Prezentacja, Prowadzenie zajęć w szkole

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	1. Charakterystyka semantyczna pojęcia wiedza o społeczeństwie. Aksjologiczne ujęcie jego tematu i zakresu badawczego. 2. Ukazanie metodologicznej i historycznej ewolucji przedmiotu szkolnego wiedza o społeczeństwie. Wybrane problemy edukacji obywatelskiej – dawniej i współcześnie. 3. Wiedza o społeczeństwie jako przestrzeń kształtowania kompetencji obywatelskich. 4. Interdyscyplinarność w nauczaniu wiedzy o społeczeństwie. 5. Inicjatywy edukacyjne jednostek samorządu terytorialnego – możliwość wykorzystania na lekcjach wos. 6. Świadomość społeczna, obywatelska i patriotyczno – narodowa. Globalizacja, cyfryzacja i inne zmiany współczesnego świata. 7. Podstawa programowa. 8. Podręczniki i programy nauczania. 9. Lekcja wos. Struktura i konspekt lekcji. 10. Operacjonalizacja celów kształcenia oraz konkretyzacja treści nauczania. 11. Metody nauczania w kontekście zakładanych celów kształcenia, w tym metoda projektów. 12. Środki dydaktyczne i charakterystyka sposobów ich stosowania. 13. Cyfryzacja w nauczaniu wos. 14. Formy i techniki kontroli wiedzy i umiejętności uczniów. 15. Warsztat pracy i dokumentacja nauczyciela. 16. Etyka zawodu nauczyciela. 17. Wos w działaniu, czyli współpraca ze środowiskiem lokalnym	W1, W10, W11, W12, W13, W14, W15, W16, W17, W18, W2, W3, W4, W5, W6, W7, W8, W9, U1, U10, U11, U12, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, K1, K2, K3, K4, K5, K6	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne, Praktyka zawodowa

Informacje dodatkowe

Semestr 6

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład, Dyskusja
Ćwiczenia audytoryjne	Dyskusja, Warsztaty, Praca z tekstem, Ćwiczenia zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Przedmiot kończy się egzaminem sprawdzającym stopień opanowania zagadnień omawianych podczas kursu oraz umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w planowaniu pracy dydaktycznej. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z zajęć audytoryjnych. Kryteria oceniania: Ocena dostateczna – student zna podstawowe treści kursu w stopniu pozwalającym na opracowanie poprawnej koncepcji lekcji, określenie jej celów oraz dobór odpowiednich treści i metod pracy. Ocena dobra – student spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto wykazuje pogłębioną znajomość treści kursu. Potrafi zaplanować spójną lekcję z uwzględnieniem określonych strategii kształcenia oraz uzasadnić dobór metod i środków dydaktycznych. Ocena bardzo dobra – student spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz w pełni opanował wiedzę i umiejętności określone w karcie kursu. Samodzielnie wykorzystuje je do projektowania lekcji, świadomie dobiera rozwiązania dydaktyczne i potrafi ocenić ich przydatność do realizacji założonych celów.
Ćwiczenia audytoryjne	Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest aktywny udział w dyskusjach oraz przygotowanie i przedstawienie referatu lub prezentacji na temat związany z zagadnieniami omawianymi podczas kursu. Na ocenę końcową składają się: Aktywność na zajęciach (50%) – oceniane są przygotowanie do dyskusji, poprawność merytoryczna wypowiedzi, umiejętność formułowania i uzasadniania własnego stanowiska oraz odnoszenia się do argumentów innych uczestników. Referat lub prezentacja (50%) – oceniane są poprawność merytoryczna i samodzielność opracowania tematu, dobór i wykorzystanie źródeł, logiczna struktura wypowiedzi oraz sposób przedstawienia treści i sformułowania wniosków. Ocena końcowa stanowi średnią ważoną ocen uzyskanych za oba elementy.

Semestr 7

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Praktyka zawodowa	Ćwiczenia zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Praktyka zawodowa	Warunkiem zaliczenia zajęć szkolnych jest przygotowanie i poprawne przeprowadzenie lekcji wiedzy o społeczeństwie, a następnie omówienie jej przebiegu z prowadzącym kurs. Przygotowanie obejmuje określenie celów lekcji, opracowanie konspektu wraz z doborem treści, metod pracy i środków dydaktycznych. Podczas prowadzenia lekcji oceniane są poprawność merytoryczna i metodyczna, organizacja pracy oraz sposób angażowania uczniów. Omówienie służy ocenie stopnia realizacji założonych celów, wskazaniu mocnych stron zajęć i napotkanych trudności, a także sformułowaniu wniosków do dalszej pracy dydaktycznej.

Literatura

Obowiązkowa

1. Aktualna podstawa programowa do nauczania wiedzy o społeczeństwie
2. Aktualne podręczniki do nauczania wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej
3. Aktualne dokumenty prawne regulujące kwestie merytoryczne przedstawione w wykazie treści nauczania.
4. Korzeniowski J., Machałek M., Edukacja obywatelska w szkole. Teoria i praktyka, Warszawa 2011.

Dodatkowa

1. A. Szparaga, Edukacja obywatelska w szkole ponadpodstawowej w opinii uczniów. Wyniki badań sondażowych, „Sensus Historiae" 2025, Vol.55 (2), s.157-176.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Semestr 6

Rodzaje zajęć studenta	**Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć**
Wykład	15
Ćwiczenia audytoryjne	15
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie referatu	10
Przygotowanie do egzaminu	20
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	**Liczba godzin** 90
Liczba punktów ECTS	**ECTS** 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 7

Rodzaje zajęć studenta	**Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć**
Praktyka zawodowa	30
Przygotowanie do zajęć	30
Łączny nakład pracy studenta	**Liczba godzin** 60
Liczba punktów ECTS	**ECTS** 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut